

POLSKO

/// Transgender lidé v Polsku se o svůj gender musí soudit s rodiči ///

SPOLEČENSKÉ PŘIJETÍ:

Viditelnost trans komunity výrazně vzrostla po zvolení první otevřeně trans političky **Anny Grodzké** do polského parlamentu (2011-2015). Od té doby se však nálada vůči LGBTI+ menšinám zhoršila.

S trans lidmi v Polsku je pravidelně **špatně a podřadně zacházeno** jak ve zdravotních a sociálně-ekonomických službách a zařízeních, tak i ve vzdělávání.

V současné době v Polsku vznikají tzv. **LGBT-free zóny**, kterými podniky, instituce

a i celá vojvodství naznačují, že LGBT+ osoby, včetně trans lidí, nehodlají respektovat či tolerovat.

Polský prezident **Andrzej Duda** a jeho vládní strana Právo a spravedlnost ve své nedávné komunikaci uvedli, že LGBTI+ lidé **nejsou lidé, ale ideologie**. Tím dále podnítili nevraživost vůči této menšině.

PRÁVNÍ POSTAVENÍ TRANS LIDÍ:

V Polsku neexistují právní předpisy, které by zakazovaly diskriminaci na základě genderové identity. Diskriminace trans osob tedy není trestně postižitelná.

Polská legislativa neobsahuje žádné zákony o změně pohlaví, jako je tomu např. v ČR. **O úřední změnu pohlaví musíte v Polsku požádat soud**. Ten posoudí výpovědi lékařů, přátel, rodiny nebo kolegů, zda se chováte dle svého právoplatného genderu a na základě toho vaši žádost o změnu genderového znaménka povolí nebo zamítne.

U soudního líčení jsou vaši protistranou vlastní rodiče – musíte se tedy o svůj gender soudit s nimi...

Úřední tranzice je v případě kladného stanoviska soudu dostupná lidem, kterým je více než 18 let, jsou svobodní a mají medicínskou diagnózu od psychiatra. Po dokončení tohoto procesu získáte nový občanský průkaz a dodatek ke stávajícímu rodnému listu.

MAĎARSKO

/// Trans a intersex lidi v Maďarsku ztratí možnost úředního uznání ///

PRÁVNÍ POSTAVENÍ TRANS LIDÍ:

Maďarsko **nemělo až do roku 2018 žádnou právní úpravu procesu tranzice**.

Zákon z roku 2018 teoreticky umožňující změnu genderu stavěl pouze na lékařské diagnóze bez nutnosti další terapie či operativních zákroků, prakticky však byly žádosti o tuto změnu vládou zamítány. V roce 2019 se tedy 23 osob obrátilo se společnou stížností na Evropský soud pro lidská práva.

Na základě návrhu zákona z **března 2020** byla následně v Maďarsku **zcela znemožně-**

na možnost úřední tranzice.

Z úředních dokumentů má totiž zmizet kolonka pohlaví, která bude nahrazena „pohlavím při narození určeným na základě primárních pohlavních charakteristik a genomu,“ které **nepůjde v průběhu života změnit**.

Místní LGBTI+ organizace se snaží apelovat na ombudsmana a mezinárodní instituce, aby tuto situaci zvrátili. **Podpisem naší petice jim v tom můžete pomoci i vy!**

SPOLEČENSKÉ PŘIJETÍ:

Vláda Viktora Orbána má dlouhou historii útoků proti rovnoprávnosti LGBTI+ komunity. Často je v zemi také **odkazováno i na možnosti konverzní terapie** (léčba ke změně orientace či genderové identity).

Trans studenti jsou ve školách opakovaně obtěžováni, neexistují žádné právní principy na jejich obranu. **Školní učebnice a materiály obsahují transfobní a homo-fobní texty**.

Špatná je také situace pracujících, kteří jsou často misgenderováni, považováni za "nežádoucí kuriozity", a proto propouštěni.

Nálady v zemi jsou v důsledku kroků vlády a politických stran proti LGBTI+ i dalším menšinám stále více vyhrocené a dochází **k zákazům queer a genderově zaměřených projektů i vyjádření** (např. možnosti genderových studií).

SLOVENSKO

PRÁVNÍ POSTAVENÍ TRANS LIDÍ:

Tranzice je na Slovensku **legální od roku 1995**.

Pro úřední změnu pohlaví platí **podobné podmínky jako v České republice**: diagnóza lékařem, hormonální terapie, test identity ve skutečném životě (Real Life Test). Také nám známý nepříjemný požadavek operativní změny včetně sterilizace a v neposlední řadě i nutnost rozvodu či ukončení registrovaného partnerství.

Na Slovensku ovšem **není dost informovaných odborníků** na medicínskou a zvláště na operativní změnu pohlaví, proto musí místní trans lidé často využívat služeb českých nebo jiných zahraničních lékařů.

V návaznosti na znemožnění tranzice trans a intersex osob v Maďarsku přišly se stejným návrhem i slovenské konzervativní strany (stejně jako česká Trikolora).

Od roku 2004 v zemi existuje **antidiskriminační zákon**, který byl v roce 2008 rozšířen o vyloučení diskriminace i na základě **sexuální orientace a genderové identity**, jako je tomu i v ČR, ale jeho vymahatelnost je v případě trans lidí problematická.

SPOLEČENSKÉ PŘIJETÍ:

Společenské postoje na Slovensku jsou na rozdíl od ČR do značné míry **formovány postoji vlivné katolické církve**.

V roce 2013 si mohli ve všech slovenských kostelích věřící vyslechnout **jednotné kázání ostře směřované proti tzv. kultuře smrti** – jejímiž nositeli jsou podle biskupů ti, kdo nechtí tradiční genderové role a prosazují rovnost pohlaví, tedy zejména trans a queer lidé.

Pride pochody jsou tradičně doprovázeny velkými protesty a konfrontační rétorikou pravicových a konzervativních uskupení a také řadou bezpečnostních opatření.

ČESKO

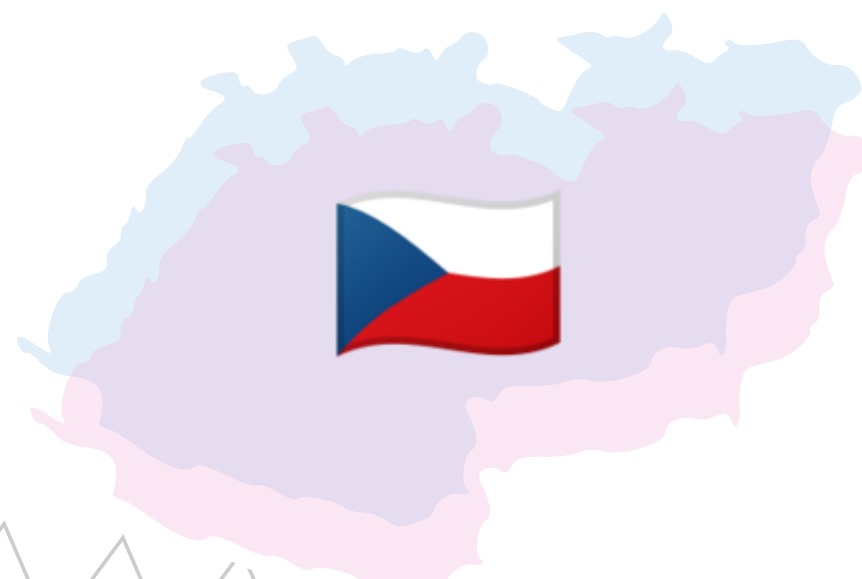
/// Sterilizace a rozvod - česká trans realita ///

SPOLEČENSKÉ PŘIJETÍ:

Mediální zájem o trans lidi je velký, nicméně téma je často prezentováno **jako exotické a senzacechtivé** a nereflktuje reálné problémy transgender komunity.

Přijetí trans lidí je lepší ve městech, zejména v Praze, a mezi mladší populací. Stále se však mohou setkat s různými formami diskriminace, např. ve škole a v zaměstnání nebo při hledání bydlení.

Podle výzkumu "Být LGBTI+ v ČR" realizovaného Kanceláří veřejného ochránce práv v roce 2019, se s nějakou formou **diskriminace setkali 86% trans lidí**.

PRÁVNÍ POSTAVENÍ TRANS LIDÍ:

Úřední změna genderu je v Česku možná, upravuje ji zákon o matrikách, nový občanský zákoník a zákon o specifických zdravotních službách. Ovšem umožněna je pouze na základě operativní změny pohlaví zahrnující znemožnění reprodukční funkce (sterilizaci). ČR je jedna z posledních zemí v Evropě s tímto požadavkem a porušuje tak i některé mezinárodní úmluvy. **Novela tohoto zákona je ve vládním jednání**.

Operace schvaluje odborná komise ministerstva zdravotnictví. Požadavkem je být svobodný*á (případně se tedy muset rozvést nebo ukončit registrované partnerství), mít za sebou alespoň 1 rok hormonální terapie a vystupovat 1 rok v dané genderové roli. Trans lidé také podléhají přísným pravidlům ohledně zvoleného jména a v průběhu tranzice mohou

používat pouze neutrální tvar jména i příjmení.

Operace je sice hrazena ze zdravotního pojištění, nicméně ostatní úkony s operací spojené už ne. **Hormonální terapie je hrazena jen částečně**, někdy vůbec.

V ČR je **zavedena antidiskriminační legislativa, ale prakticky není vymahatelná**. S tím souvisí řada problémů, se kterými se trans lidé setkávají, zejména z hlediska soukromí či dostupnosti zdravotní péče.

ČR neuznává nebinární identitu. Lidé s touto identitou mají problém získat přístup k hormonální terapii či jakýmkoli zákrokům. **Situaci dále komplikuje český jazyk**, který pro ně nenabízí vhodnou variantu, jako je např. anglické.